

Praznovanje svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic

Noč knjige s pilonovci

23. aprila goduje sveti Jurij, zaščitnik viničarjev, viteških redov, tabornikov, kmetov, rudarjev, lončarjev, sodarjev, ujetnikov, popotnikov in konjenikov. Jurjevo je v Kataloniji dan vrtnice in dan knjige. Ta dan si Katalonci po tradiciji podarjajo vrtnice in knjige. Praznik pa je tesno povezan tudi s književnostjo, saj sta na ta dan leta 1616 umrla književnika Miguel de Cervantes in William Shakespeare. Unesco je leta 1995 v počastitev vseh književnikov zato razglasil 23. april za svetovni dan knjige in avtorskih pravic.

dejavnosti, ki smo jih izvedli v prvem tednu maja. Preizkusili smo se v kreativnem pisanju, s katerim smo spodbujali večšine literarnega pisanja. Brali smo odlomke iz svojih priljubljenih literarnih del in se pogovarjali o literaturi na videokonferenčnem srečanju. Dijaki prvih letnikov predšolske vzgoje so pri pouku prek videokonferenc predstavljali svoje kamišibaje. Pri pouku francoščine dijaki ves čas poučevanja na daljavo ustvarjajo podkaste, v katerih prebirajo francosko in slovensko poezijo in prevode ter ustvarjajo lastna

Dan knjige je posvečen promociji branja in opominjanju, kako pomembno je branje za človekov razvoj. Albert Einstein je rekel: »Če želite, da bi bili vaši otroci inteligentni, jim berite pravljice. Če želite, da bi bili še bolj inteligentni, jim berite še več pravljic.«

Na šoli smo se v okviru projekta OBJEM (Razvoj bralne pismenosti) pridružili projektu Noč knjige, ki sta ga je sedmo leto zapored organizirala društvo Festival Sanje in založba Sanje, pod geslom Edinost, sreča, sprava, saj praznujemo to leto tudi 220-letnico rojstva Franceta Prešerna. Organizatorji projekta pojasnjujejo, da je projekt nekomercialne narave, poteka kot družbena akcija in povezuje številne in raznolike lokalne prireditelje, ki samoiniciativno načrtujejo in izvajajo kulturne vsebine.

Na šoli smo pripravili nabor

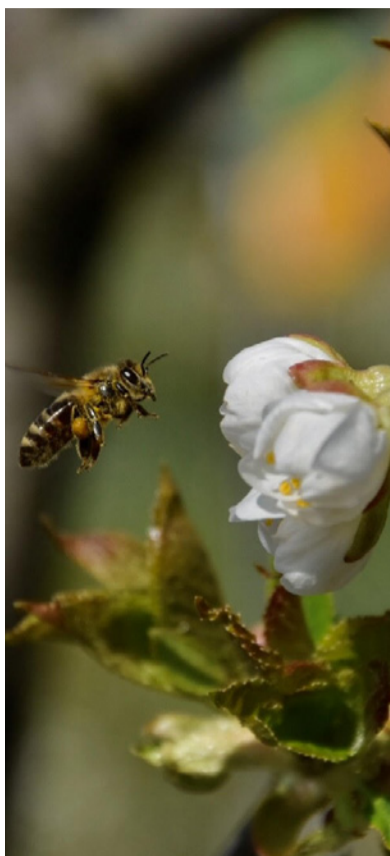
kratka besedila. Največjega odziva pa je bil deležen poziv, da iz knjižnih naslovov ustvarimo pesem. V šolskem spletnem kanalu so dijaki in profesorji tako objavljali pesmi, ki so nastale z zlaganjem knjig drugo na drugo, da je iz naslovov nastala pesem. Nekaj si jih lahko preberete/ogledate na fotografijah.

Generalna direktorica UNESC-a Audrey Azoulay je v letošnji poslanici zapisala, da so »knjige okna v naša notranja življenja, obenem pa so tudi vrata, ki se odpirajo k spoštovanju in razumevanju drugih ljudi ne glede na vse razlike in meje.« Vodila vseh dejavnosti, ki smo jih izvedli, so bila fantazija, navdih in ustvarjalnost, ki so segla preko meja štirih sten, med katere nas je potisnila epidemija. Tako so se naši svetovi za trenutek srečali tudi ob misli na knjigo.

Mateja Ceket Odar, prof.

Ljubezen v pesmi

Prebujanje pomladi je mnoge dijakinje in dijake spodbudilo k literarnemu ustvarjanju. Naj vas pobožajo ljubezenski stih ustvarjalk, ki so pesnile pod mentorstvom profesorice Brigitte Slejko.

Iskana ljubezen

Zaprta
vsak v svojih glasnih mislih, v svojem ljubkem domu.
Jaz razmišljam o urah,
ki sem jih preživela s tabo, in nanje gledam
kakor na dišeč vrt, somrak in fontano ...
Vidiš,
tu je prostor, kjer tvoj prstni odtis še vedno počiva,
tvoji poljubi se še čutijo
in tvoj šepet še vedno odmeva.

Nika Skrt, 3. d

Dragi moj!

Minilo je že veliko časa, odkar sem se zazrla v tvoje bleščeče oči,
ki se svetlikajo kot jutranja zarja.
Njihov zelenosiv odsev je kot poletni žarek na jutranji rosi, ki se lesketa.
Pogrešam tvoj nasmeh
in tvoj pogled, ob katerem se počutim kot plešoči cvetni list v vrtincu dišeče pomladi.
Kje je tvoja energija, ki me žene naprej?
Kje je tvoja dobra volja?
Tvoja ljubezen?
Ni je tu, sama sem.
Šele zdaj vem,
koliko mi pomeni tvoja bližina.
Čakam dan,
ko bodo moje oči spet uzrle tvoje zelenosive diamante
in bo moja dlan stisnila tvojo
in bo najin čas postal eno.
Tvoja

Sara Furlan, 1. e

Sorodna duša

Prišel si v moje življenje,
prišel si čisto po tihem in
čisto slučajno.
Prišel si in spremenil moj
pogled na svet.
Svet, ki ni znal živeti,
je sedaj poln upanja in življenja.
V trenutku si zavzel del mojega srca, dušo in telo.

Kot da bi te že celo življenje
poznala.
Upam, da tega ne bom obžalovala.
Ti si tisti pravi,
to čutim in vem,
zato ti z veseljem povem:
"RADA TE IMAM."

Valentina Jandrič, 3. č

Webinar o Cankarjevi dramatik

V petek, 8. maja 2020, smo se prijetno družili z dijakinji in dijakinjami primorskih srednjih šol v spletnem seminarju Primerjava dramskih oseb v štirih Cankarjevih dramah, ki tvorijo letošnji maturitetni sklop. Sodelovanje med Srednjo šolo Veno Pilon Ajdovščina in Fakulteto za humanistiko Univerze v Novi Gorici je obrodilo

zanimivo in vsebinsko polno predavanje, ki je letošnjim gimnazijskim četrtošolcem zagotovo odstrlo novo razumevanje prebranih besedil. Svoje poglede na ženske in moške like sta dijakom in dijakinjam posredovala predavateljica na Fakulteti za humanistiko Zoran Božič in Katja Mihurko Poniž, o analizi Cankarjevih

besedil pri pouku pa je spregovorila profesorica slovenščine s Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, Mateja Ceket Odar. Organizacijo srečanja in moderiranje pogovora je prevzela multiplikatorica Laura Bratašev. Seminar je dostopen tudi na spletu, povezavo lahko najdete na spletni strani šole. Vabljeni k ogledu!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Novinarske dejavnosti v programu POŠ sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Tako je bilo – dnevniški zapis

Četrtek, 12. marec 2020

Današnji dan je drugačen od drugih, zato je prav, da mu namenim nekaj besed. Mediji nas od jutra zasipajo z vznemirljivimi novicami, saj so v Sloveniji odkrili prve primere okužb z novim koronavirusom. Ljudje se pogovarjajo le o tem in modrujejo o naši prihodnosti. Povsod vladata strah in dvom. Organizacije, ustanovljene za pomoč ljudem v krizi, – RK, Karitas, Civilna zaščita, zdravstveni delavci, gasilci – so preplavile ajdovsko življenje. In pred nekaj urami je prišlo nenavadno sporočilo: »Jutri gre v šolo, kdor želi.«

In kaj zdaj? Grem ali ne grem? Grem, prav, grem. Torej, jutri bom romal v šolo v pričakovanju, kaj bo.

Petek, 13. marec 2020

V šoli se nas je zbrala le peščica dijakov. Pouk je poln navodil. Vsak profesor nam želi dopovedati, kako naj bi se učili v prihodnje. Trudimo se kar najbolje vsrkati vsa navodila v upanju, da nam bodo prišla prav.

Prepričanje, da se bomo čez nekaj dni gotovo srečali in se

vrnili v šolske klopi, nam vli-va pogum. Saj se je šola včasih že zaprla za dva, tri dni zaradi ajdovske burje; tudi zdaj ne bo drugače. Vendar nam dvom in strah ne dasta miru.

Pouk na daljavo. Čeprav se mi je zdelo, da vse to razumem, se nenehno srečujem s številnimi neznankami. Nekatera računalniška orodja smo pri informatiki že spoznali, marsikaj smo vedeli že od prej, a zdi se, da to v nenadnem izrednem stanju ne zadošča. Tolažim se, da bo tako le nekaj dni, potem bo vse po starem.

V teh dneh spoznavam, da se je

vse spremenilo. »Svet je padel s tečajev,« bi napisali naši književniki. Kdaj ga bomo vrnili nazaj? Neka nenavadna sivina se vleče po ulicah. Dežne kaplje mračno vzdušje še stopnjujejo. Vrišč sosedovih otrok je utihnil, zaprti so doma. Ti dogodki so grozeči, zdi se mi, kot bi se približevala nevihta ali vihar. Danes sem zares doumel pomen besede ZDRAVJE. Televizijske slike iz naših bolnišnic in tujine to spoznanje le še poglobljajo.

Očetova delavnica je do preklica zaprla vrata. Tudi mi smo se zaprli v naše hiše in domove.

Nihče ne sme ven in nihče ne sme priti k nam. Toda človek je družabno bitje ... Bomo zmogli?

V hiši iščem miren kotiček. V roke vzamem knjigo za domače branje. Ne gre mi od rok. Vzamem zvezek, da bi napisal domačo nalogo. Odložim ga že pred samim začetkom. Tudi kitara, moja zaveznica, mi tokrat ne pomaga. Ždim pred ekranom in čakam, da se vrnejo starši. Dragi dnevnik, to pa ni kar tako.

V večernih urah si vseeno razporedim po mizi šolske potrebščine in sklenem: »Zdaj si sam svoj gospodar. Zavihaj rokave, kajti profesorjeve neposredne pomoči in spodbude ne bo.«

A prepričan sem, da nas profesorji ne bodo pustili samih in nam bodo priskočili na pomoč, kot so napovedali.

In kako je danes?

Petek, 15. maj 2020

Vrata se odpirajo. Delo v podjetjih je steklo, nekateri učenci bodo celo sedli v šolske klopi. Epidemija je preklicana. Premier je ponoči preklical izredne razmere, kar nas je navdalo z veseljem ali mogoče z novimi dvomi. Mislim, da večina učencev letos kljub temu ne bo šla v šolo in bo šolsko delo zaključila kar na daljavo. Naši

upi, da se bodo razmere toliko uredile, da se bomo še letos vrnili v šolo, so splavali po vodi. Dva meseca je potekalo učenje s pomočjo orodij svetovnega spleta. Vsi, profesorji in mi, smo se hitro navadili na drugačno delo. Profesorji so svojo obljubo držali – vsak dan smo imeli predavanja in pomoč. Z veseljem smo čakali znani glas, ki nam je razložil snov in pomagal pri usvajanju novega znanja. Razveselili smo se razrednih ur prek videokonferenc in razredničarkinih spodbudnih besed. Pri posameznih predmetih smo reševali naloge; profesorji so spraševali in zaključevali ocene, pisali smo preverjanja in šolski spis. Povratne informacije pri različnih predmetih so bile zelo dobrodošle. Upam, da sem se uspešno prebil skozi učno snov in ne bo prevelikih primanjkljajev v prihodnjem letu. Celo kitaro sem igral prek ZOOM-a! Tudi s sošolci smo se virtualno srečevali, si marsikaj povedali, tudi potožili. Mnogo načrtov je letos ostalo le v naših mislih, kajti virus nam je 'odvzel' ekskurzije, našo pot v Firence, na Koroško in še marsikaj.

Teo Šinkovec, 1.b

Izdelava zaščitnih mask

Pri predmetu Študij okolja so dijaki pod mentorstvom profesorice Sonje Marušič izredne razmere preteklih mesecev izkoristili v svoj prid – usvojili so nova znanja, predvsem pa okrepili zavedanje, da moramo ljudi v težkih trenutkih stopiti skupaj in si pomagati.

Moja prva zaščitna maska

Znašli smo se v obdobju epidemije zaradi koronavirusa COVID 19, zato smo vsi dobro obveščeni, kako se virus prenaša, kaj moramo storiti in kako

ših dolžnosti v tem času je tudi nošenje mask v javnih prostorih, trgovinah, bankah, poštah ... Pri predmetu Študij okolja nam je profesorica predlagala, da bi tudi sami poskusili izdelati zaščitno masko zase in za svoje družinske člane. Od-

blaga, saj se mi pralne maske zdijo veliko bolj praktične, ker jih opereš in večkrat uporabiš, veš katera barva je tvoja in je tovrstno postopanje bolj varno. Navodila sem dobil na internetu. Sedel sem za šivalni stroj in začel z delom.

Presenetilo me je, koliko časa sem v resnici potreboval za izdelavo ene maske in kako dolgotrajno je to delo, če želiš slediti predpisanemu postopku. Izkušene šivilje gotovo nimajo teh težav. Maska je uspela in služi svojemu namenu. Doma smo izdelali še več zaščitnih bombažnih mask, za vse člane gospodinjstva in sorodnike. Te maske sicer res le preprečujejo kapljični prenos, a že zavedanje, da si sam nekaj storil in s tem pripomogel k preprečevanju širjenja okužbe, prinaša dober občutek. To je moja kapljica v morje ukrepov, ki jih moramo spoštovati, če želimo epidemijo premagati.

Urban Krkoč, 2.a

Od ideje do izdelka

Večina nas v teh dneh zaradi virusa ostaja doma, vendar

ko se odpravimo po nujnih opravkih in v trgovino, potrebujemo zaščitno masko. V ta namen sem se odločila, da se tudi sama preizkusim v izdelovanju mask. Na spletu te dni kroži mnogo različnih idej za izdelavo, nekaj postopkov nam je predstavila tudi profesorica.

Najprej sem izdelala masko iz papirnatih brisačk. Narejena je bila v samo 10 minutah. O njeni učinkovitosti prča ena

bi bila samo za enkratno uporabo, sem izdelala še pralno masko. Za izdelavo sem izbrala plenico, postopek je trajal le 5 minut več kot pri prejšnji. Ni bilo potrebno šivanje, elastiki sem na plenico enostavno spela s spenjačem. Pralna maska je vsekakor bolj praktična, saj jo lahko peremo pri 90 °C in tako uničimo bakterije.

Za izdelavo domače maske torej ni treba biti zelo spreten, saj

Zaščitna maska iz papirnatih brisačk

se obnašati, da bi epidemijo čim prej premagali. Ena od na-

ločil sem se za šivanje mask iz

Zaščitna maska iz blaga - plenice

izmed raziskav v Hongkongu, potrjuje pa jo tudi zapis v publikaciji Stanford Medicine, ki govori o tem, da so te maske podobne srednjemu sloju za filtracijo pri kirurških maskah. Kot najpomembnejše so izpostavili učinkovitost zadrževanja kapljic, ki jih izločamo pri kašljanju ali kihanju, in filtriranje aerosolov.

A ker sem želela masko, ki ne

je enostavna, hitra, predvsem pa učinkovita, ker lahko s tem preprečimo širjenje virusa. V teh časih si moramo pomagati, saj je pomembno, da naredimo vse, kar lahko, da zaščitimo sebe, svoje bližnje ter poskrbimo za zdravje.

Nicole Batagelj, 2. a

Duševno zdravje mladostnikov in ravnanje s tesnobo ter paničnimi napadi

Številni podatki, raziskave ter praksa nam kažejo, da število otrok in mladostnikov s težavami v duševnem zdravju narašča. Pomembno je, da se starši in pedagoški delavci tega zavedamo ter pripomoremo k pravočasnemu odkrivanju in ustrezni obravnavi. Precej povečan podatek, da se je v obdobju od leta 2008 do 2015 število obravnav otrok in mladostnikov zaradi duševnih in vedenjskih motenj, na sekundarni ravni zdravljenja, povečalo za 71 %. Prav tako je zaskrbljujoča tudi statistika porabe zdravil – ta se je za zdravljenje duševnih in vedenjskih motenj pri osebah, mlajših od 20 let, v obdobju 2008–2015 povečala za 48 %, najbolj pa se je povečala prav pri mladostnikih. Leta 2015 je bila za 73 % večja kot leta 2008. Najpogostejši vzrok obravnave so motnje vedenja, čustvovanja ter druge anksiozne (tesnobne) motnje.

Slovenska krovna zveza za psihoterapijo je v četrtek, 14. 5. 2020, organizirala spletni seminar z naslovom Ravnanje s tesnobo in paničnimi napadi, udeležilo se ga je 226 poslušalcev. Predavanje je izvajala Aleksandra P. Meško, specialistka klinične psihologije, njene delovne izkušnje pa govorijo same zase. Ključna spoznanja in rešitve bom povzela v nadaljevanju.

Angleška beseda čustvo (emotion) izhaja iz latinske besede 'emovere', ki pomeni spraviti v gibanje, iz česar sledi, da je osnovni namen čustev akcija

za ukrepanje. Čustva so psihofiziološki odziv na neko spremembo, dogodek, ki smo ga ocenili kot pomemben. Ljudje se vedno odzovemo na pomen dogodka in ne na dogodek kot tak. Psihoterapevti kot prvo poudarjajo pomen pravilne delitve čustev, in sicer na prijetna

in neprijetna čustva v nasprotju z znano delitvijo čustev na pozitivna in negativna. Omenjena delitev na pozitivna in negativna čustva namreč utrjuje predpostavko, da so nekatera čustva zaželena in dobra, druga pa nezaželena in slaba, kar pa ne drži. Tako prijetna kot neprijetna čustva so pomembna za pozitivno duševno zdravje. In strah je eno od osnovnih čustev preživetja – strah nas prevzame, kadar imamo občutek, da smo ogroženi mi ali naše vrednote, in zazdi se nam, da rešitev presega naše sposobno-

sti. Anksioznost ali tesnoba je strah, osredotočen na življenjsko situacijo v prihodnosti, za katero menimo, da ji nismo kos in zato se nam začnejo porajati neprijetne misli, dvomi.

Zanimivo in pomembno je vedeti, da človeški možgani ne razlikujejo med predstavami,

lize so načeloma dobre in potrebne, pretirano premlevanje, spraševanje o vzrokih in posledicah brez konca in kraja, pa lahko krepí neprijetna čustva ter nam črpa energijo. Prekomerno razmišljanje, na primer o tesnobi, sproži doživljanje le-te. Slednje postane obremenjujoče in zato želimo to omejiti. Raziskave in eksperimenti kažejo, da najbolj ruminiramo ob opravljanju rutinskih aktivnosti, kot so ležanje v postelji, dolgočasni sestanki, gospodinjstva opravila, sprehodi itn., saj imajo možgani takrat veliko svobode. Porodi se vprašanje, kako presekati ta začaran krog premlevanja – z antiruminacijskimi aktivnostmi, ki nas pritegnejo, po navadi so to pogovori z drugo osebo, družabne in športne igre, učenje novih veščin ...

O ustreznem ravnanju s strahovi lahko veliko preberemo. Pojavljajo se miti o obvladovanju in kontroli čustev, ki nas nagovarjajo na način: »Premagajte ...«; »Obvladajte ...«; »Znebite se ...«. Psihoterapevti opozarjajo na rezultate eksperimentov, ki kažejo, da bolj kot želimo neko situacijo obvladati, se je znebiti, bolj se vanjo zapletamo in podžigamo neprijetna čustva. Psihoterapija ne želi, da se človek nauči znebiti se čustev, jih blokirati, temveč da spozna, kako naj se nanje odzove. Svetujejo, da si dovolimo neprijetno čustvo doživeti v polnosti in mu tako dati možnost, da samo izzveni. Večkrat kot mu bomo dopu-

stili, da samo izzveni, večkrat bomo doživeli izkušnjo, da nam je uspelo in manj nas bo strah v prihodnosti. Podobno svetujejo ob doživljanju paničnih napadov. Pri osebi, ki ga doživlja, racionalni nasveti: »Dihaj, dihaj ...«; »Umiri se ...« ne delujejo. Takšni osebi lahko pomagamo tako, da smo sočutni, kar pomeni, da ji priznamo trenutno počutje, parafraziramo njene občutke, ji povemo, da se pogosto tudi sami tako počutimo ter ponudimo pomoč. Pomembno se je zavedati, da bo napad slej kot prej minil, v povprečju traja 10–15 minut, in v tem času je treba nekaj narediti. Svetujejo, da aktiviramo avtonomni živčni sistem tako, da spremenimo držo, se pretegnemo, se nečesa dotaknemo ...

Situacija, v kateri se nahajamo mi, naši otroci in mladostniki, je prežeta s prepovedmi, odloki, priporočili, nasveti ipd. Socialna izolacija, ki smo ji bili priča v preteklih dveh mesecih, ni nikogar pustila ravnodušnega, nasprotno, naše počutje je bilo temu primerno. Vsak od nas se je zagotovo zasačil ob premlevanju lastnih občutkov strahu pred virusom in morebitno okužbo. Upam, da smo se v veliki večini uspešno spoprijeli z njimi in so nas motivirali za nadaljnje delo. Tisto, ki bo opravljeno s srcem ter bo v korist otrokom in mladostnikom, ki se vračajo v šolske klopi.

Maja Marc, univ. dipl. ped.

Hotel za metulje, pikapolonice in čebele

Ljudje s svojimi posegi v okolje in onesnaževanjem uničujemo življenjski prostor žuželk. Vsako leto izgine kar 2,5 odstotka vseh žuželk in če bo šlo tako naprej, bodo v stotih letih izumrle, kar pa pomeni svetovno katastrofo. Mnogi se pomembnosti te vrste živali še zdaleč ne zavedajo.

Eden od glavnih vzrokov za zmanjšanje števila žuželk je intenzivno kmetijstvo, predvsem je uničujoča prepogosta uporaba pesticidov. Na področjih, kjer ni veliko intenzivnega kmetovanja, pa je pomemben dejavnik zmanjšanja števila žuželk dvig temperatur kot posledica podnebnih sprememb. Pri tako velikem izumiranju je

pomemben vsak posameznik. Če se slednji potrudí in poskuša narediti nekaj malega, da bo preprečil izumrtje žuželk, se v okolju lahko že veliko spremeni. Zato se je naša skupina odločila, da bomo izdelali hotel za metulje, pikapolonice in čebele. Te tri vrste živali smo si izbrali, ker so nam vseč in živijo v našem okolju.

V šoli smo pri predmetu 'Študij okolja' obravnavali to tematiko in se osredotočili predvsem na čebele. Ko smo zaključili s teoretičnim delom, smo se morali razdeliti v skupine in določiti, kakšen hotel bomo naredili. Naša skupina se je odločila za večjega, da bo nudil dom vsem trem izbranim skupinam žuželk. Nato smo začeli z izdelo-

vanjem načrta in podrobnim raziskovanjem pikapolonic, metuljev in čebel (kakšna barva jih privlači, kakšen mora biti prostor ...). To nam je vzelo kar nekaj časa, saj nam je težavo predstavljala vizualna predstava postavitve hotela. Po končanem načrtu smo začeli z njegovim izdelovanjem, ki smo ga v večini naredili v šoli. Zaradi epidemije ga tam nismo uspeli dokončati, zato sta ga doma dokončali Laura in Maša Marc. Ogrodje hotela je bilo iz lesa, ki nam ga je priskrbel šola, pri delu pa nam je pomagal tudi hišnik. Hotel je skupaj s streho visok 50 cm, širok 35 cm in globok 15 cm. Desna polovica služi metuljem, leva pikapolonicam in zgornji del

(streha) čebelarom. Prostor za metulje smo napolnili z lesom, za pikapolonice s slamo ter ga pokrili z mrežo in za čebele z bambusom, vejicami in storži. Ves material sta nabrali Laura in Maša Marc.

Hotel zdaj uspešno služi kot zavetje za žuželke. Postavljen je zunaj na vrtu, 1,5 m od tal in v zavetju pred vremenskimi razmerami. Naloge smo se lotili zagreto in z veseljem, saj nas je profesorica dobro ozaveštila o ogrožanju populacije te vrste živali in šele sedaj se zavedamo pomembnosti našega projekta. Ponosni smo, da smo lahko del tega in tudi sami prispevamo k ohranjanju ogroženih skupin žuželk, ravnovesju v naravi in boljšemu življenju.

Ariana Kante, Urban Krkoč, Maša Marc, Laura Marc, 2. a